

Plaatsingslijst

Archief

Archivalia C.R.A. van Bommel

Lijst gegenereerd op : 2020-05-09

Archiefnummer : 1116

Archiefnaam : BOML

Datering : [1791] 1805-1864 [1972]

Catalogus : [Archivalia C.R.A. van Bommel](#)

Katholiek Documentatie Centrum

Laatste archief wijziging : 2020-01-06

Ten Geleide

Cornelius Richardus Antonius van Bommel (1790-1852) = Mgr. évêque de Liège = een Huisvader
Cornelius van Bommel werd geboren te Leiden. Hij volgde de priesteropleiding in college Borgh bij Munster (D.), dat geleid werd door na de Franse revolutie uitgeweken Franse priesters en werd in 1816 in Munster tot priester gewijd. Terug in Nederland kocht hij samen met anderen uit eigen middelen de buitenplaats Hageveld en stichtte daar een klein-seminarie voor het aartsbischopdom Holland en Zeeland. De Nederlandse bisschoppelijke hiërarchie was nog niet hersteld. Het seminarie werd echter in 1825 opgeheven als gevolg van de schoolpolitiek van Koning Willem I. Hij weigert de benoeming tot regent van het door de staat gestichte Collegium Philosophicum. Dit is het begin van een lange schoolstrijd waarin hij de belangen van de kerk verdedigt maar het respect van de koning behoudt - onder zijn invloed werden de klein-seminaries in 1829 weer toegestaan. Het blijkt vooral als Willem I niet verhindert dat hij in hetzelfde jaar bisschop van Luik wordt, een jaar voor de Belgische afscheiding. Zijn denkbeelden over het onderwijs, die hij ook op verzoek van de koning op schrift stelde en die vooral in Noord-Nederland tegenstand opriepen, waren een factor in de afscheiding van 1830.

Hij organiseerde het bisdom, dat sinds 1808 geen vaste bestuurder had gehad, opnieuw. Hij had oog voor de sociale misstanden in het opkomende industriegebied, maar ook hier had het onderwijs zijn allereerste aandacht. Hij stichtte scholen, w.o. het klein-seminarie Rolduc en was medeoprichter van de Leuvense Universiteit in 1834. In zijn *Exposé des vrais principes sur l'Instruction* (1841) verdedigde hij het vrije, bijzonder onderwijs, gesubsidieerd door de staat die hij het recht ontzegde zelf scholen te leiden. De katholieken hebben daarom in België lang de stichting van staatsscholen tegengehouden, totdat de liberalen het pleit wonnen. Hoewel door de afscheiding aan Belgische zijde terechtgekomen bleef zijn belangstelling voor Noord-Nederland bestaan. Hij verdedigde in 1840 zijn Hageveld tegen een aanval van Siegenbeek.

Mgr. Van Bommel overleed in 1852 te Luik.

Bron: KDC-Knipselcollectie

1. Rede van Kanunnik Cartuyvels, vice-rector van de universiteit van Parijs, tijdens het congres over het christelijk onderwijs op 8 september 1872
2. Stukken betreffende de Cologne Relation 1850
3. Artikel "Chronique religieuse" in een Brusselse krant 1864
4. Stukken betreffende persoonlijke gegevens over Monseigneur van Bommel 1791, 1816, 1819, 1847, 1846, 1852,
5. Verhandeling over "De Joodse staatsregeling" van (onbekend) z.j
6. Gedicht "Nee, broeders zijn geen ijd'le dromen" van de heer Leerberg tijdens het ontbijt na de eerste helige mis van de heer Van der Weyden z.j
7. Gedicht "O Gij, die als Belsunce" van J. van Reet, opgedragen aan C. van Bommel, president van het college Hageveld 1824
8. Gedicht "Belsunce of de pest te Marseille", van (onbekend) z.j
9. Verhandeling "Ceremoniële wetten" van B.J. Hafkenscheid. Met bijlagen en aantekeningen z.j
10. Verhandeling "Over Molière" van (onbekend) z.j
11. Verhandeling "Navolging der CCXII, fabel van La Fontaine: De Grijsaard en de drie jongelingen" van (onbekend) z.j
12. Verhandeling "Danger du spectacle" van J.J. Beaujean. Met bijlagen en aantekeningen z.j
13. Verhandeling "Duplex substantia in mundo: Intelligentia et materia; duplex facultas in homine: spiritus et sensus" van Otto (onbekend) z.j
- 15-23. Correspondentie met diverse personen en instellingen 1805, 1825-1851, 1864, z.j
Bevat 9 stukken
  15. 1805
  16. 1825
  17. 1826-1830
  18. 1831-1835
  19. 1836-1840
  20. 1841-1845
  21. 1846-1851
  22. 1964
  23. z.j
24. Correspondentie met Jenny van der Kun 1831-1836, 1851, z.j
25. Correspondentie met andere bisschoppen 1843-1847
26. Aantekeningen over pastoors in Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland z.j
27. Verhandeling "Reponse aux Insinuations de la Presse contre les Fabriques de l'Eglise" par l'Evêque de Liège 1841
28. Verhandeling "Le Gouvernement constitutionnel-représentatif atteint et convaincu d'impuissance" van De Potter 1841
29. Verhandeling "Dialogue entre Arsène et Théophile" van (onbekend) over huisregels z.j
30. Artikel "Situation des catholiques dans les Pays-Bas" in de #Gazette de Liège# van 3 november. Met bijlage 1849
31. Godsdienstlessen in Hageveld, door de leerlingen van Van Bommel om de beurt geredigeerd 1822-1823
32. Gebeden die men gewend is te zeggen in Willinghegge (Dld), geschreven door Van Bommel 1833
33. Brief aan zijn zus Julie en zijn broer Pierre over Catharina Emmerich te Dulmen in Westfalen 1813

34. Verhandeling over de geschiedenis van de filosofie en andere onderwerpen z.j